

BF 79**JÚN
2012**

Založené 1984
Zväzok VII.

Founded 1984
Volume VII.

Annual subscription (4 numbers): 16 €
Additional 4 € for mail

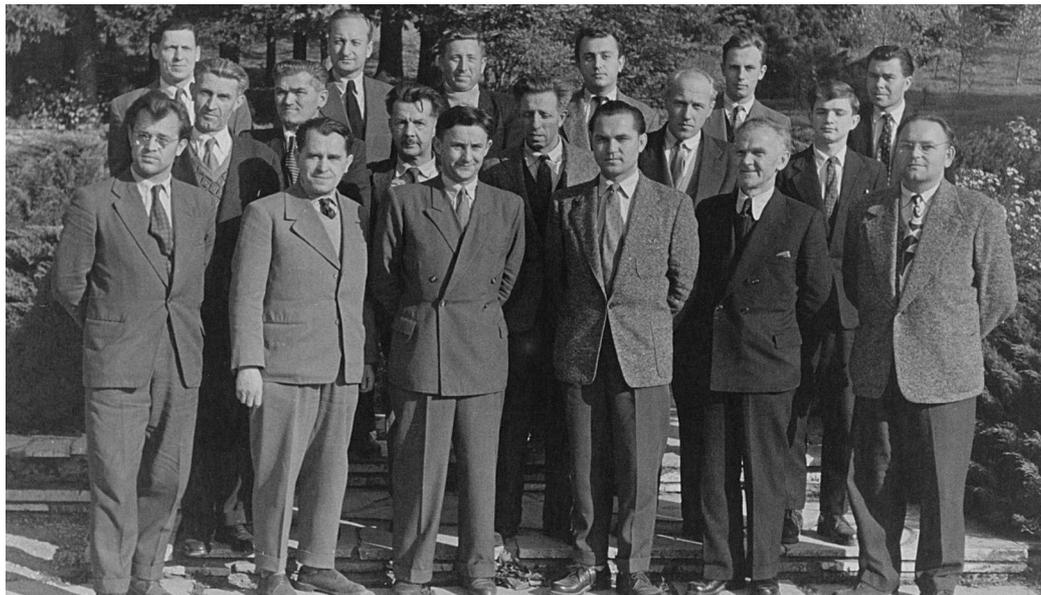
OBSAH**CONTENTS**

Z histórie Slovenského kompozičného šachu	294
Bedrich Formánek: 60 rokov organizácie.....	295
Peter Gvozdják: Dvojfázové necyklické zámery štyroch ťahov bieleho	296
2. časť: (A)BCD/(B)ADC.....	296
Obdivuhodné jubileum	299
Juraj Brabec: Obrázky z výstavy.....	300
Okienko do sveta	306
Originály.....	312
Definície použitých exoprvkov.....	320
Marek Kolčák: Dvadsiaty šampionát.....	323
K výsledkom skladateľských súťaží	325
Novinky festivalu Marianka 2012	326
Turnaje.....	326
PAT A MAT tourneys	328
Zoznam podporovateľov PAM	328

PAT a MAT

ČASOPIS KOMPOZIČNÉHO ŠACHU
CHESS COMPOSITION MAGAZINE
ЖУРНАЛ ШАХМАТНОЙ КОМПОЗИЦИИ

Z HISTÓRIE SLOVENSKEHO KOMPOZIČNÉHO ŠACHU

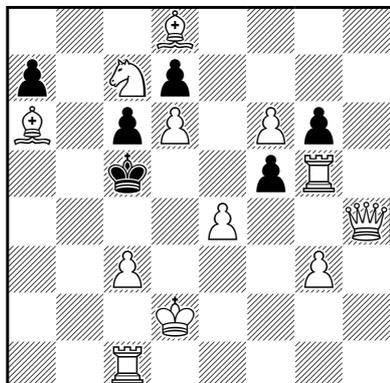
Z množstva školení či stretnutí slovenských šachových skladateľov, ktorých história sa začala písať r. 1958, prinášame fotografiu účastníkov druhého v poradí, ktoré sa uskutočnilo 10. - 11. 10. 1959 v závodnom klube ROH na Sliachi ako „finále skladateľských súťaží“: *Horný rad*: Malik, Ančín, Rác, Formánek, Bosák, Janček. *Stredný rad*: Reiprich, Šušlík, Bobek, Pituk, Lačný, Soršák. *Dolný rad*: Vernarec, Vince, Polaček, Mitter, Pekár, Linder

V poradí šieste stretnutie („Seminár cvičiteľov problémového šachu“) bolo v bratislavskej Telovýchovnej škole SV ČSZTV 4. - 6. 12. 1964: *Horný rad*: Cyprian, Hýroš, Sečkář, Veselský, Hrušík, Jankovič, Tazberík, Mlynka. *Stredný rad*: Sovík, Gömöri, Garaj, Kozinka, Tatranský, Bosák, Brabec, G. Pongrácz, Zaťko, J. Žatko, Salai sr. *Dolný rad*: Petrášek, Onderčanin, Belaj, Pituk, Formánek, Reiprich, Ančín.

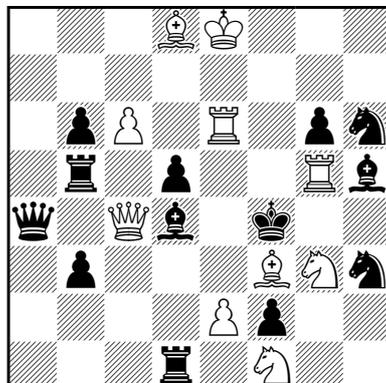
ORIGINÁLY

Georg Pongrac
Viedeň, Rakúsko

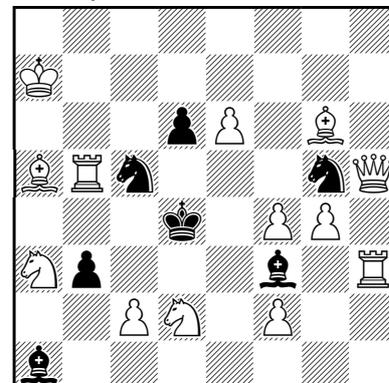
1004 #2 (12+6)

Emil Klemanič
Pezinok

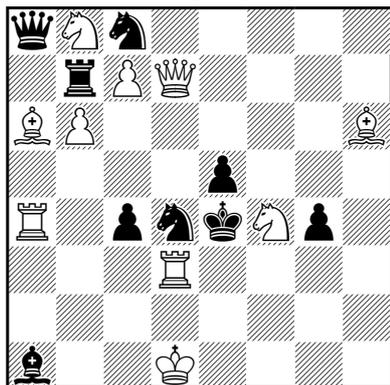
1005 #2 (10+13)

Ľudovít Lačný
Žiar nad Hronom
podľa J. Tarabu

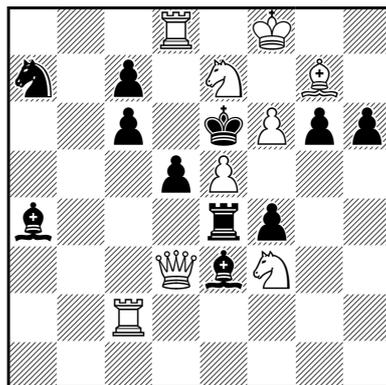
1006 #2 (13+7)

Marcel Susa
Praha, Česko

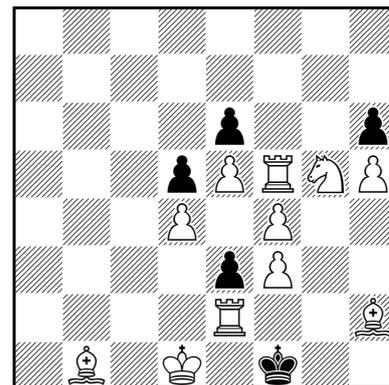
1007 #3 (10+9)

**Leonid Ľubaševsky &
Leonid Makaronec**
Rishon Le Zion & Haifa, Izrael

1008 #3 (9+11)

Ladislav Packa
Galanta
ven. M. Križovenskému k 50+1

1009 #3 (11+5)

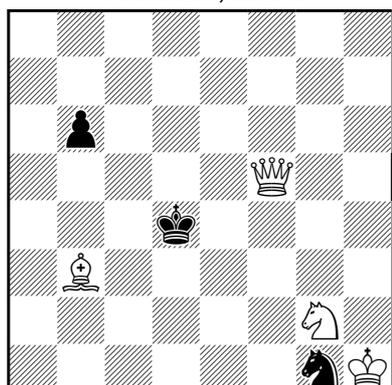
■ **1004:** 1. ♖b1? t., 1... ♔:d6!, 1. ♕f4? t., 1... ♔b6!, 1. ♖a1? t., 1... ♔b6 2. ♗e6#, 1... ♔:d6!, 1. ♕h7? t., 1... ♔:d6 2. ♕e7#, 1... ♔b6!, 1. ♖:f5+?, 1... ♔b6 2. ♖b1#, 1... ♔:d6 2. ♕f4#, 1... g:f5!, 1.e5? hr. 2. ♕b4#, 2. ♕d4#, 1... f4!, 1.e:f5! hr. 2. ♕b4#, 2. ♕d4#, 1... ♔b6 2. ♕b4#, 1... ♔:d6 2. ♕d4#. Rakúsky skladateľ predstavuje svoju dvojťažku v našom časopise po prvýkrát: viacfázové pokusy a zámery, avšak v riešení dve nehrajúce veže.

■ **1005:** 1... ♗:g5 a 2. ♖c7# A, 1... ♗:f3 b 2.e3# B, 1...d:c4 2. ♖e4#, 1. ♖:d5? hr. 2. ♖c7# A, 2. ♖e4#, 1...g5+ 2. ♗:h5#, 1... ♗:f3! b, 1. ♖:d5? hr. 2.e3# B, 2. ♖e4#, 1... ♗:e2 2. ♗:e2#, 1... ♗:g5! a, 1. ♕:d5! hr. 2. ♕e4#, 2. ♖e4#, 1... ♗:g5 a 2. ♖:g5#, 1... ♗:f3 b 2. ♕:f3#, 1... ♗:d4~ 2.e3# B, 1... ♗:e3! 2. ♖c7# A, 1... ♗:c5!! 2. ♕e5#. Hannelius, zámery dvoch matov, zámery dvoch obrán, štvorfázová zámery variantu (voľná). (autor)

■ **1006:** 1. ♗e4? hr. 2. ♕h8#, 1... ♗f7 (♗:g:e6, ♗:h7) a 2. ♕d5# A, 1... ♗:g:e4! b 2. ♗:f3# B, 1... ♗:d3 (♗:c:e6, ♗:d7) c 2. ♖d5# C, 1... ♗:c:e4! d 2. ♗:b3# D, 1... ♗:e4!, 1.c4! hr. 2. ♕h8#, 1... ♗f7 (♗:g:e6, ♗:h7) a 2. ♗:f3# B, 1... ♗:g:e4! b 2. ♕d5# A, 1... ♗:d3 (♗:c:e6, ♗:d7) c 2. ♗:b3# D, 1... ♗:c:e4! d 2. ♖d5# C. Prvá skladateľská odozva na článok o dvojnásobnej recipročnej zámery z PaM 78. Nový autor v pôvodnej Tarabovej pozícii odstránil dvojník, avšak za cenu prehreškov – branie poľa a vyvrátenie bránim zvodníkovej figúry. Námet je však veľmi obťažný – skúste sami spomínané defekty odstrániť... Zaujímavá je i teoretická otázka, či ide o predĺžené obrany alebo nie.

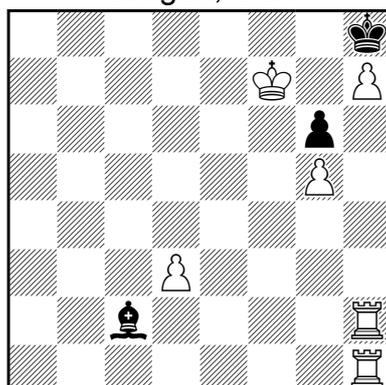
■ **1007:** 1...c:d3 2. ♕c6+ ♕f5 3. ♕g6# (2... ♕e3 3. ♗:d3/♗:h3# (duál)), 1. ♗e6! hr. 2. ♗c5# 1...c:d3 a 2. ♕c6+ ♕f5 3. ♗g7#, 1... ♗:d6 b 2. ♗c5+ ♕d5 3. ♕c6#, 1... ♕:d3 c 2. ♖a3+ ♕e4, ♗c3

Ramutis Juozenas
Kaunas, Litva

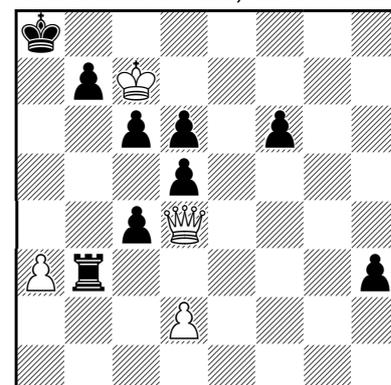
1010 #4 (4+3)

Richard Becker
Oregon, USA

1011 #4 (6+3)

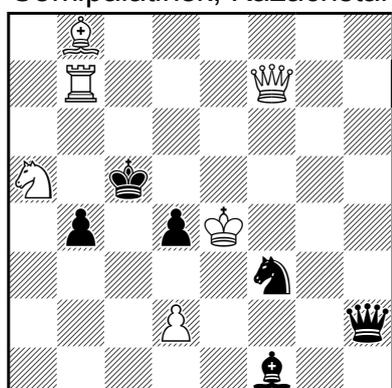
V. Rezinkin & V. Volček
Minsk a Berdovka, Bielorusko

1012 #5 (4+9)

Sergej Smotrov

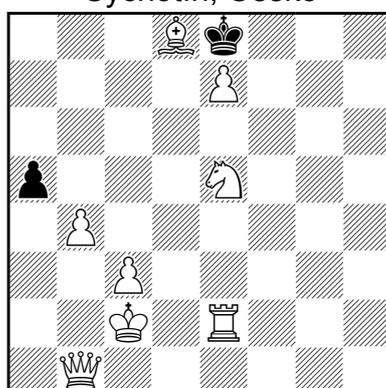
Semipalatinsk, Kazachstan

1013 s#16 (6+6)

Zdeněk Libiš

Sychotín, Česko

1014 r#4 (8+2)

3. ♖c5#, (1... ♔f5 2. ♕f7+ ♔e4
3. ♖c5#, 1... ♗:c7 2. ♖c5+
♗:c5 3. ♗e3#), 1. ♖h3? hr.
2. ♗e3#, 1... ♞d6 b 2. ♖f2+
♔d5 3. ♗a5#, 1... ♔:d3 c 2.
♗a3+ ♔c3 3. ♖f2# (2... ♔e4
3. ♗e3/♖f2# duál), 1...c:d3!,
1. ♖e2? 2. ♗e3#, 1...c:d3 a
2. ♕c6 ♔f5 3. ♖g3#, 1...♔:d3
c 2. ♔:c4+ ♔e4 3. ♕:g4#,
1... ♞d6! b, 1. ♖g6? hr. 2.
♗e3#, 1...c:d3 a 2. ♕c6+ ♔f5
3. ♖h4#, 1... ♞d6 b 2. ♗e3+
♔d5 3. ♗:e5#, 1...♔:d3! c.

Strategický obsah – väzba ♞d4 postupne vežami, ♗a4 – po obrane c:d3 a 2. ♗d3 – po obrane ♞d6 a dámou 2. ♕d7 – po obrane ♔:d3 v riešení i variantoch zvodností. Novostrategický obsah: 4-fázová zámerna matu po 1...c:d3 2. ♕c6+ ♔f5, 3-fázová zámerna útokov po 1... ♞d6 a 1... ♔:d3, 3-fázová zámerna matov po 2... ♔d5 a po 2... ♔e4 (žiaľ i s 1 duálom). Zámerna útoku s prvkami dvoťažkovej témy „kapric“. (Autor)

■ **1008: 1.f7!** hr. 2. ♖d4+ ♔:d4 3. ♕h3#, 2... ♗:d4 3. ♕:g6#, 1... ♔:c2 2. ♔e8 hr. 3.f8J#, 1...g5 2. ♗h2 hr. 3. ♗:h6#, 2...h5 3. ♖:g5#, 1... ♞b5 2. ♗:c6+ ♞d6 3. ♕:d5#. Tiché druhé ťahy s otváraním línií pre ♕ a ♗.

■ **1009: 1. ♔e4!** t., 1...e:f5 a 2. ♔:f5 hr. (h:g5 b) 3. ♔h3#, 1...d:e4 c 2. ♖:e4 hr. (e:f5 a) 3. ♖g3#, 1...h:g5 b 2. ♗:g5 hr. (d:e4 c) 3. ♗g1#. Hrozbu, ktorá vzniká po druhom ťahu bieleho, už nie je možné pokryť, ale čierny aj tak musí ťahať. K dispozícii mu však zostáva vždy iba jedna možnosť – vzniká tým rotácia čiernych obrán. (Autor)

■ **1010: 1. ♕c8!** hr. 2. ♕c4+ ♔e5 3. ♕f4#, 1... ♔e4 2. ♕g4+ ♔d3 3. ♕c4+ ♔d2 3. ♕c2#, 1... ♞h3, ♞e2 2. ♕c4+ ♔e5 3. ♕e6 ♔d4 4. ♕e3#, 1...b5 2. ♕c1! ♔e4 3. ♕f4+ ♔d3 4. ♕e3#. Miniaturka s modelovými matmi. Autor ešte uvádza pokusy 1. ♕g5? ♔c3!, 1. ♕b5? ♔c3! a 1. ♕c2? ♔e5!, ktoré však oproti samotnému riešeniu variantovo ani matovo neprinášajú nič navyše.

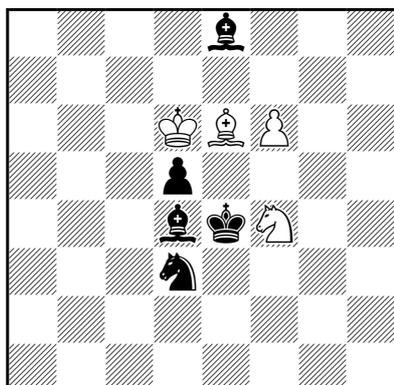
■ **1011: Ako správne rozohrať ♗?** Pokusy 1. ♗e2, 1. ♗e1 ani 1. ♗c1? nestačia kvôli 1... ♔b3+!. Preto ide iba 1. ♗b1! hr. 2. ♗b8#, 1... ♔:b1 2. ♗d2 ♔a2+ 3. ♗:a2 ♔:h7 4. ♗h2#, 2... ♔c2 3. ♗:c2 ♔:h7 4. ♗h2#, 2... ♔:d3 3. ♗:d3 ♔:h7 4. ♗h3#, 1... ♔b3+ 2. ♔f6 ♔f7 3. ♗b8+ ♔e8 4. ♗:e8#, 2... ♔g8 3.h:g8 ♕:g8 4. ♗b8#. Pekný úvodník s obeťou ♗ a dvoma tempovými variantmi.

■ **1012: 1. ♕g1!** hr. 2. ♕g8+ ♔a7 3.a4! ~ 4. ♕b8+ ♔a6 5. ♕a8#, 1... ♗:a3 2. ♕b6! ♗a7 3. ♔c8! ~ 4. ♕c7 a 5. ♕b8#, 1... ♗e3 2. ♕:e3! d4 3. ♕d4 c5 4. ♕d5 a 5. ♕:b7#, 1... ♗g3 2. ♕:g3 ♔a7 3. ♕:d6 ♔a6 4. ♕c5 a 5. ♕b6#, 3...b5 4. ♕:c6 a 5. ♕:b7#. Tri zaujímavé varianty s presnými ťahmi ♕. Hlavne prvý z nich s prilákaním ♗ na pole a7 s následným využitím jeho blokovania je vtipný.

Stanislav Hudák

Brekov

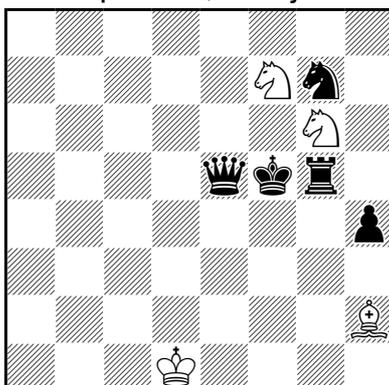
venované B. Formánkovi k 79

1015 2.1.1.1 h#2 (4+5)

Mykola Kuligin

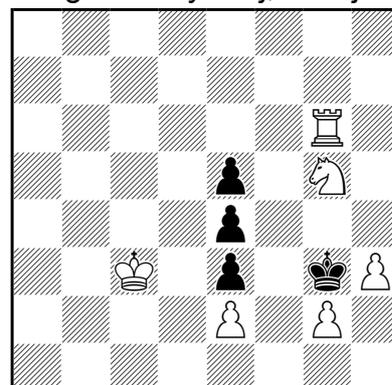
Zápорозіє, Ukraїna

1016 2.1.1.1 h#2 (4+5)

Alexandr Caplin

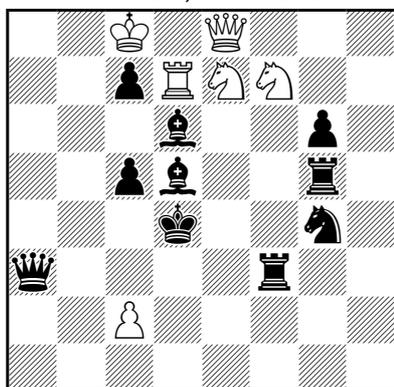
Novograd-Volynskij, Ukraїna

1017 3.1.1.1 h#2* (6+4)

Georg Pongrac

Viedeň, Rakúsko

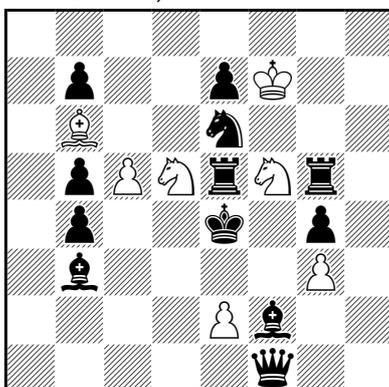

1018 h#2 (6+10)

b) - ♜c5

Abdelaziz Onkoud

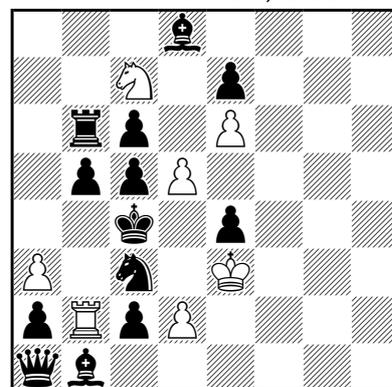
Stains, Francúzsko

1019 4.1.1.1 h#2 (7+12)

Vladimír Kočí

Ostrava-Zábřeh, Česko

1020 2.1.1.1 h#2 (7+13)

■ **1013:** 1. ♘a7+ ♔d6 2. ♖b6+ ♔c5 3. ♖b8+ ♔d6 4. ♗b7+ ♔c6 5. ♗d8+ ♔d6 6. ♖b6+ ♔c5 7. ♗e6+ ♔c4 8. ♗:d4+ ♔c5 9. ♖b7+ ♔d6 10. ♘b8+ ♔c5 11. ♗b3+ ♔c6 12. ♗a5+ ♔c5 13. d4+ ♗:d4 14. ♘a7+ ♔d6 15. ♖c7+ ♔e6 16. ♖e5+ ♔:e5#.

■ **1014:** 1. ♖e1! a4 2. ♔c1 a3 3. ♖c2 a2 4. ♖d2 a1 ♖#, 1...a:b4 2. ♔d1 b:c3 3. ♖f2 c2 4. ♔e1 c1 ♖#, 2...b3 3. ♖d2 b2 4. ♖e2 b1 ♖#.

■ **1015:** 1. ♘e3 ♘:d5+ 2. ♔d4 ♗e2#, 1. ♘g6 ♗g2 2. ♘f5 ♘:d5#. Okrem modelových matov s blokováním polí strelcami zaujme aj netradičná bodka nad F.

■ **1016:** 1. ♖f6 ♗ge5 2. ♗e6 ♗d6#, 1. ♔g4 ♗f4 2. ♗f5 ♗:e5#. Jednoduché diagonálne echo modelového matu provokuje otázky o možnom ďalšom zmnožení a predchodcovstve.

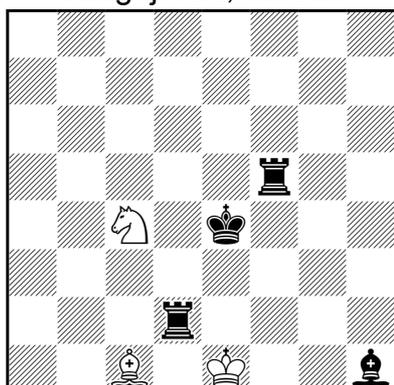
■ **1017:** 1...♗:e4+ 2. ♔h4 ♖h6#, 1. ♔g2 ♗f3+ 2. ♔h1 ♖g1#, 1. ♔f4 ♗h7 2. ♔f5 ♖f6#, 1. ♔h4 ♗f7 2. ♔h5 ♖h6#. Štúdia materiálu V+J vznikala postupne cez niekoľko menej hodnotných pozícií.

■ **1018:** a) 1. ♘:f7 ♖:f7 2. ♖c3 ♖f4#, b) 1. ♘:e7 ♖:e7 2. ♖e3 ♖b4#. Odťahy strelcov z poloväzby umožnia bielej dáme prehrýzť sa k modelovým matom s dodatočnými symetrickými prvkami.

■ **1019:** 1. ♗:c5 ♗f:e7 2. ♗e6 ♗f6#, 1. ♘:c5 ♗d:e7 2. ♘f2 ♗d6#, 1. ♔:d5 ♔e8 2. ♔c6 ♗:e7#, 1. ♔:f5 ♘c7 2. ♖e4 ♗:e7#. Dve dvojice analogických riešení sú dnes často kódované skratkou HOTF. Tento HOTF obsahuje najskôr návraty čiernych figúr likvidujúcich ♗c5 a výmenu funkcií dvoch bielych jazdcov. V druhej dvojici riešení si bieli jazdci tiež vymenia úlohy (ale iné) a okrem nich aj ♘b6 a ♗f7. Menej zvyčajný komplex tiež s istou symetriou.

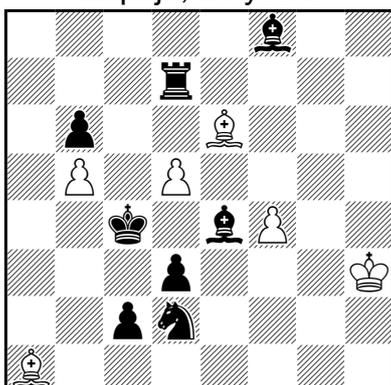
■ **1020:** 1. ♗a4 ♖b3 2. ♗b2 ♖c3#, 1. ♖b7 ♗a8 2. ♖c7 ♗b6#. Dvakrát výmena miest figúr – raz ♖/♗, raz ♗/♖. Riziko predchodcov je tu dosť veľké.

Zoran Nikolić
Kragujevac, Srbsko

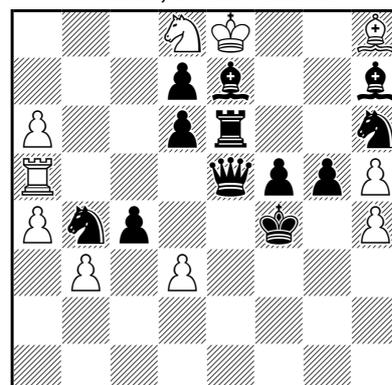
1021 h#3 (3+4)
b) ♖c4→e2, c) ♖c4→f8

Albert Dreijers
Liepaja, Lotyšsko

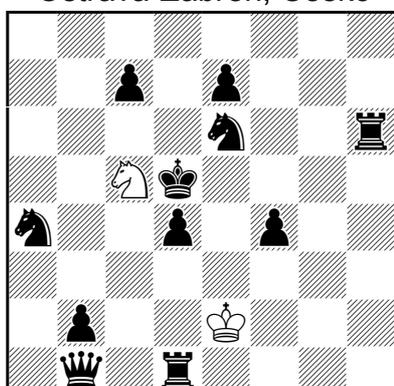
1022 h#3 (6+8)
2.1.1.1.1.1

Abdelaziz Onkoud
Stains, Francúzsko

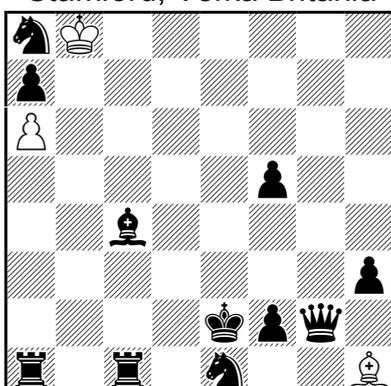
1023 h#3 (10+12)
b) ♖e8→b7

Vladimír Kočí
Ostrava-Zábřeh, Česko

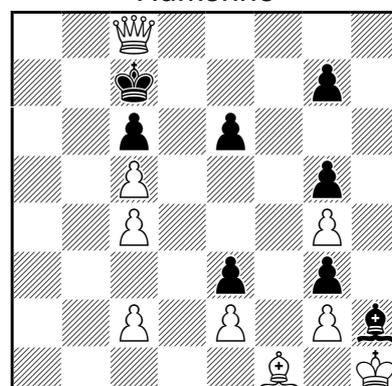
1024 h#4 (2+11)
b) ♖a4→a8

Chris Feather
Stamford, Veľká Británia

1025 h#4 (3+11)

Anton Bidleň
Humenné

1026 h#22 (9+8)

■ **1021:** a) 1. ♜d4 ♕d2 2. ♖d3 ♖d1 3. ♕e4 ♘b2#, b) 1. ♜dd5 ♕e3 2. ♜de5 ♖d2 3. ♕f3 ♘c3#, c) 1. ♜d6 ♖e2 2. ♖e5 ♖e3 3. ♕d5 ♕b2#. Je pravda, že tretí mat nie je modelový, ale tri pozície miniatúrky sú zviazané inými prvkami: Tri prvé ťahy hrá ♜d2, tri tretie ťahy ♕h1, vo všetkých prípadoch ide o blokovanie týmito dvoma figúrami (aj keď v b) pozícii veža ťahá ešte raz).

■ **1022:** 1. ♕b4 ♕h8 2. ♜g7 d6+ 3. ♖c3 ♕:g7#, 1. ♕c5 ♕g8 2. ♜f7 ♕e5 3. ♖:d5 ♕:f7#. Dnes už klasická Maslarova téma: kameň A prekročí pole x, na ktorom je následne prerušený kameňom B opačnej strany a ten je priviazaný ťahom kráľa na líniu figúr A a B. Nakoniec A berie B, čím šachuje.

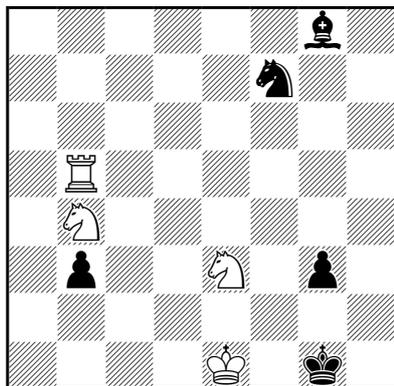
■ **1023:** a) 1. ♜g7 ♜e5 2. ♖:e5 ♘f7+ 3. ♖f6 h:g5#, b) 1. ♜c5 ♕e5+ 2. ♖:e5 ♘c6+ 3. ♖d5 b:c4#. Téma prebiehajúceho turnaja Onkoud 40: Biela figúra A je braná a biela figúra B v mate viaže čierny kameň. V druhom riešení si tieto funkcie vymenia.

■ **1024:** a) 1. c6 ♘:a4 2. ♘c5 ♖f3 3. ♜d6 ♖:f4 4. e6 ♘b6#, b) 1. ♜f5 ♘:e6 2. ♖e4 ♘:d4 3. e5 ♘b5 4. ♜d4 ♘c3#. Modelové maty, ktoré by som na riešiteľskej súťaži nechcel hľadať.

■ **1025:** 1. ♜g7 ♕b7 2. ♜:b7+ a:b7 3. ♖f1 b:a8 ♜ 4. ♕e2 ♜h1#. The following attempts fail: 1. ♜b7? ... 4... ♜h1? and 1. ♜:h1 ♖c8?? 2. ♜b7+ a:b7 3. ♖f1 b:a8 ♜ 4. ♕c4-e2+! (autor) Primárna motivácia pre obeť strelca je zrejماً – je potrebné uvoľniť h1 pre matujúcu dámu. Ale nestačí jeho priame branie dámou s následnou obeťou dámy na b7. Dôvodom je absencia vyčkávacieho ťahu. Preto ♜ musí strelcovi umožniť obeť na poli, kam sama musí prísť. Rafinované.

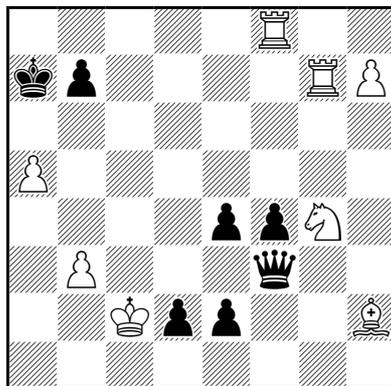
■ **1026:** 1. ♖:c8 c3 2. ♕g1 ♖:g1 3. ♖b7 ♖h1 4. ♖a6 ♖g1 5. ♖a5 ♖h1 6. ♖a4 ♖g1 7. ♖b3 ♖h1 8. ♖:c3 ♖g1 9. ♖:c4 ♖h1 10. ♖:c5 ♖g1 11. ♖d6 ♖h1 12. c5 ♖g1 13. c4 ♖h1 14. c3 ♖g1 15. c2 ♖h1 16. c1 ♖ ♖g1 17. ♘:e2+ ♖h1 18. ♘d4 ♕d3 19. ♘f5 g:f5 20. ♖e7 f:e6 21. ♖f8 e7+ 22. ♖g8 e8 ♜#. Štandardný mnohoťahový pomocný mat s úvodnými obeťami figúr je zakončený menej zvyčajnou kombináciou s otvorením línie pre ♕ kryjúceho h7.

M. G. Garcia & I. Akobia
Salta, Argentína &
Tbilisi, Gruzínsko

1027 čierny ťahá, + (4+5)

Michal Hlinka
Košice

1028 + (8+7)

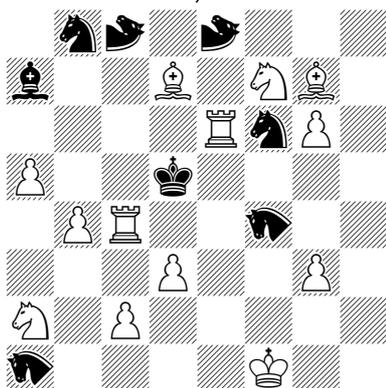
■ **1027:** 1...g2 (1...h2 2. d:c6 h:c6 3. g5 e6 4. f:g3+ h1 5. f2 e5 6. g1+ h2 7. g2+ h3 8. g3+ h4 9. g2+ h5 10. f4+ +-, 1...h2 2. b8 +-) 2. b8 (2. d3? h2 3. d:g2 h:g2 4. b3 f/g3 5. f2+ f4 6. b4+ f5! =, 2. c6? h2 3. d:g2 (3. h5+ g3 4. d:g2 h7 5. b5 h:g2 6. b3 g5 =) 3...h2 4. b3 g5! =) 2...h6 (2...h7 3. bd5 h1 (3...e5 4. f4! +-)

4. d:g2 h:g2 5. b3 g5 6. f4+ +- EGTB, 2...h2 3. d:g2 b2 4. bd5 b1+ (alebo 2...b2 3. bd5 h1 4. d:g2 b1+ 5. b1 ... +-) 5. b1 h:g2 6. e2 +- EGTB) 3. b6 e:c4! 4. g6! (4. c4? g4 5. d2 h1! 6. f3 h2! 7. h6 g1+ 8. d:g1 b2! =, 4. c6 g4 5. d4 h1! (5...h2? 6. f3+ g3 7. d:c4 h:f3 8. d2+ f4 9. b4+ f5 10. f3 e5 11. b5 f4 12. d1+-) 6. d:g2 h:g2 =) 4...h5 5. g2+! (5. c4? h4 6. g8 f3+ 7. e2 b2 8. d:b2 h1 =) 5...h1 6. d2! h:e3 (6...b2 7. b2 h:e3 8. c6 +- EGTB) 7. f2 b2 (7...h4+ 8. g3! h3 9. f3 h1 (9...h5 10. c6 b2 11. b2 d5+ 12. f2 e:c6 13. b8 +-)) 10. b2 g1 11. f4 h2 12. c6 d5 13. e5 g8 14. g3 h1+ 15. g4 e6+ 16. f4 d5 17. d4 g4 e6 18. f2 h2 19. e4 g8 20. d5 e5 21. h3+ h1 22. g3 f1+ 23. f2 h2 24. f4 e4 25. f3+ +-) 8. d4! h1 9. d1 h2 10. b1 h3 (10...e5, h3 11. b2 +- EGTB) 11. b2 a vyhrá. Ekonomická štúdia, v ktorej po 3...e4! sú na branie naraz dve čierne figúry, ale ani jedna z nich sa nesmie zobrať, a práve vtedy biela veža sériou presných ťahov zabezpečí výhru. Po 11...h2 biely vyhrá podľa EGTB po 118 ťahoch, ale 50-ťahové remízové pravidlo pri štúdiách neplatí. Škoda len, že dôkaz výhry po obrane 7...h4+ nie je kratší a zrozumiteľnejší.

■ **1028:** 1. g1+ (1. a8+? h:a8 2. h8+ (2. g8+ a7 3. a8+ (3. g1+ a6!) 3...a8 4. h8+ a7 5. d4+ a8 6. d2 g4 =) 2...a7 3. b7+ h:b7 4. g7+ a6 5. f6+ h:a5 6. a1+ b6 7. d4+ b5 8. a4+ b6 9. b4+ a6 10. d2 g4 11. f4 e1+ =) 1...e3 (1...a6 2. g6+ h:a5 3. a8+ b4 4. b6 mat) 2. e3! f:e3 (2...d1+ 3. d1+ +-, 2...e1 3. d1+ g1 4. a8+! h:a8 5. h8+ a7 6. g1 +-) 3. a8+! (3. f3? d1+ 4. b2 d4+ 5. a2 e1+ -) 3...a8 4. g8+ (4. h8+? a7 5. b7+ h:b7 6. h7+ =) 4...a7 5. a8+! h:a8 6. h8+ a7 7. d4+ a8 8. d8+! a7 9. d2 a vyhrá. Boj proti nebezpečným spojeným ♞♞ pred premenou. Obete ♞♞ na vyčistenie posledného radu a diagonály a1-h8 pre novú ♞, väzba ♞e3 jej pomôže zlikvidovať jedného z dvojice spomenutých „strašidiel“ na d2.

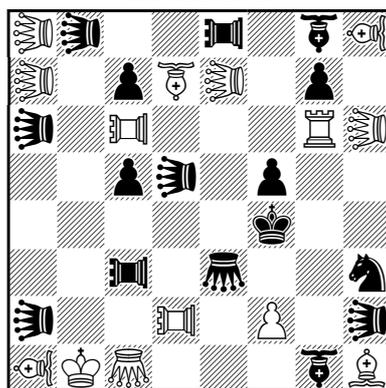
■ **1029:** 1...f:g6 a 2. c3# A, 1...g6 b 2. e5# B, 1...c3 c 2. d6# C, 1. ce4! hr. 2. c4#, 1...f:g6 a 2. e5# B, 1...g6 b 2. d6# C, 1...c3 c 2. c3# A. V pozíci 1029 jsou 2 průsečky c4 a e4. Ve zdánlivých hrách (kdy je věž na c4) působí přes tento průsečík černý orel f4 po linii f4-e4-d4-c4 na pole c3, černý tátošový cvrček c8 po linii c8-e1-g2-a3-c4 na pole e5 a černý tátošový cvrček e8 po linii e8-f2-g4-h6-a8-b2-c4 na pole d6. V tematických obranách přestávají kryt tyto kameny koncová pole těchto linií, což umožní příslušné maty bílými kameny. Úvodník na průsečík e4 zcela změnil napadání polí černými kameny. Nyní působí černý orel f4 přes e4 na pole e5, černý tátošový cvrček c8 po linii c8-b2-a4-h6-g8-f2-e4 na pole d6 a černý tátošový cvrček e8 po linii e8-c7-a6-g5-e4 na pole c3. Cyklická záměna krytí polí spojená s cyklickou záměnou matů. (autor)

Václav Kotěšovec
Praha, Česko

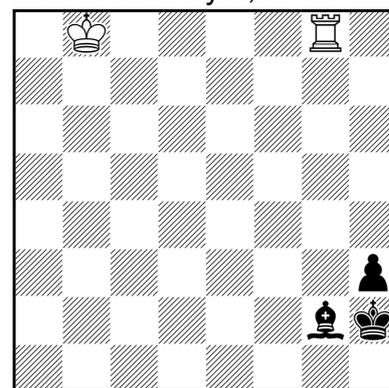
1029 #2 (13+8)
prstencová šachovnica
♁ = orol (Eagle)
♂ = tátošový cvrček

Juraj Brabec
Bratislava

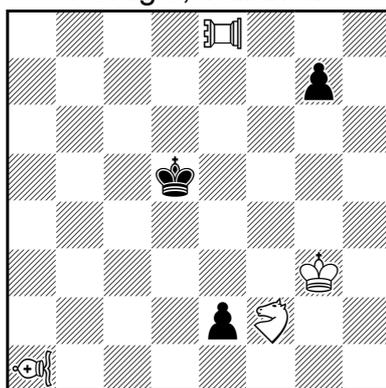
1030 #2 (14+16)
madrasi

Eligiusz Zimmer
Piotrkow Tryb., Poľsko

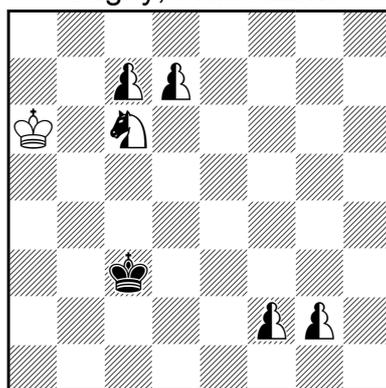
1031 circešach h#2 (2+3)
b) h=2

Valerio Agostini
Perugia, Taliansko

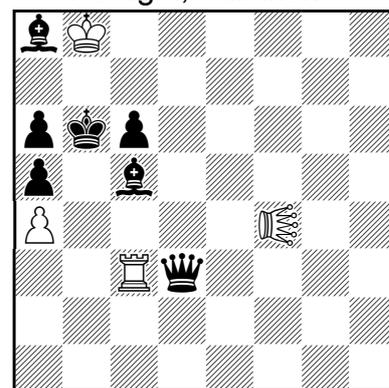
1032 h#2 (4+3)
b) ♖a1→b1, ♁ = gnu

Pierre Tritten
Gagny, Francúzsko

1033 h#2 (1+1+5)
anticirce, kukučkové circe

Valerio Agostini
Perugia, Taliansko

1034 h#2 (4+7)
b) ♖c3 = ♘c3

	a	b	c	d
A	B			
C		B		
K	C	A	B	

■ **1030:** 1. ♖f7? hr. 2.f:e3#, 1... ♗:f2 a 2. ♖d4# **A**, 1... ♗b6 b 2. ♖:h2# **B**, 1... ♗e6!, 1. ♖f6? hr. 2.f:e3#, 1... ♗:f2 a 2. ♖d3# **C**, 1... ♗b3 c 2. ♖:h2# **B**, 1... ♗b2!, 1. ♖h4! hr. 2.f:e3#, 1... ♗:f2 a 2. ♖g4# **K**, 1... ♗b6 b 2. ♖d3# **C**, 1... ♗b3 c 2. ♖d4 **A**, 1... ♗g5 d 2. ♖:h2# **B**. Kolotočová záměna v madraskom šachu. Proti batérovému šachu po ľubovoľnom ťahu ♖f2 má čierny tri obrany cvrčkom e3. Jednu z nich likviduje biely prvým ťahom (špeciálnymi madraskými motívmi), druhú čierny škodlivými motívmi (znemožnením ťahu blokovaním, resp. odparalyzovaním) a tretiu opäť biely rovnakými motívmi v matujúcom ťahu. Tento cyklus sa opakuje vo všetkých troch fázach. V riešení sú ku kolotočovej zámene pridané ďalšie dva varianty (záměna matu a obrany).

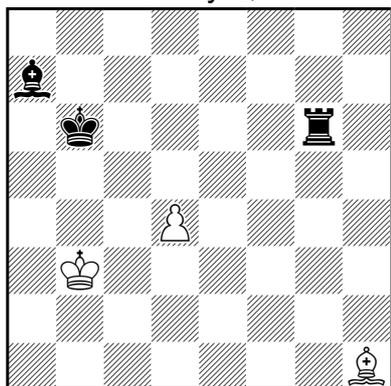
■ **1031:** a) 1. ♔g1 ♖f8 2.h2 ♖f1#, b) 1. ♔b7 ♖g1 2. ♔c8 ♔:c8=. Obe postavenia sú zakončené modelovo a založené na nemožnosti brania bielej veže.

■ **1032:** a) 1. ♔d4 ♖:g7 2. ♔e3 ♁e5#, b) 1. ♔e6 ♖:e2 2. ♔f6 ♁e4#. Analogický presun bielych čínskych kameňov na „správnu stranu“. Elegantné, iba škoda, že nie sú oba maty modelové.

■ **1033:** 1.f1 ♔+ c8 ♖ 2.g:f1 ♖(♖d8, ♔f7) d:c8 ♗(♗b1, ♖c2)#. Všepremena s neutrálnymi kameňmi v miniatúrke.

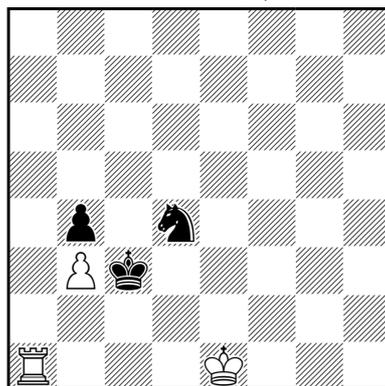
■ **1034:** a) 1. ♖f3 ♖f2+ 2. ♖e3 ♖b3#, b) 1. ♖f5 ♖f6+ 2. ♖e6 ♗d5#. Mat s väzbou dvoch čiernych kameňov, raz po diagonále, raz po horizontále.

Eligiusz Zimmer
Piotrkow Tryb., Poľsko

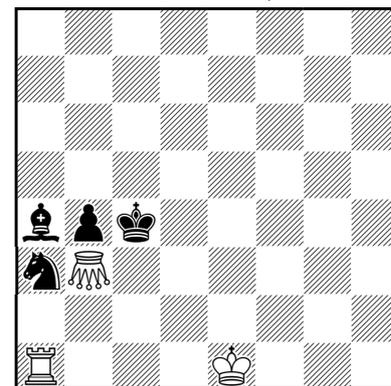
1035 h#3 (3+2)
b) h=3

Sergej Radčenko
Rostov na Done, Rusko

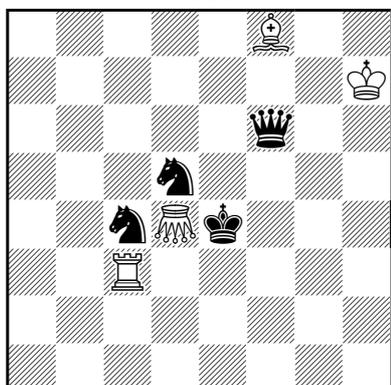
1036 h#3 (3+3)
b) ser-#3

Sergej Radčenko
Rostov na Done, Rusko

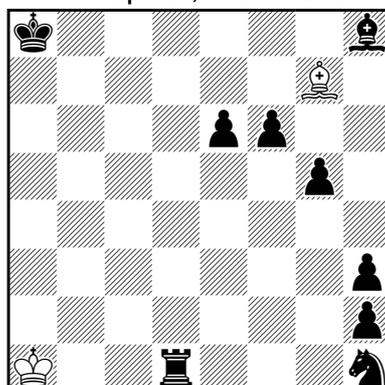
1037 h#3 (3+4)
b) -♘a3

Vladimír Schlosser
Prešov

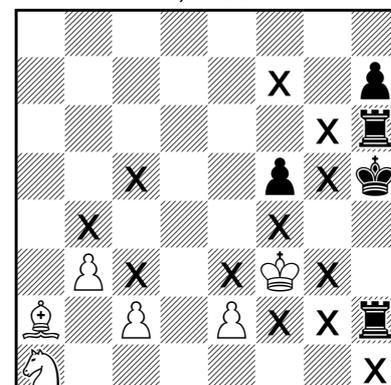
1038 4.1... h#3 (4+4)

Tibor Érsek & János Mikitovics
Budapešť, Maďarsko

1039 Köko h=4 (2+9)
b) ♘h1 = ♙h1

Ivan Skoba
Zlín, Česko

1040 2.1... h#18 (6+5)
X = prázdne pole

■ **1035:** a) 1. ♜c6 d5 2. ♔b7 d:c6+ 3. ♔a8 c7#, b) 1. ♜g2 ♙:g2 2. ♔a5 ♙f1 3. ♙c5 d:c5=. Modelový mat a pat, vždy s braním pešiakom.

■ **1036:** a) 1. ♔:b3 0-0-0 2. ♔a2 ♜:d4 3. b3 ♜a4#, b) 1. 0-0-0 2. ♜e1 3. ♜e3#. Neobvyklý dvojník s využitím veľkej rošády.

■ **1037:** a) 1. ♔c3 0-0-0 2. ♞c4 ♔b1 3. ♔:b3 ♜d3#, b) 1. ♔:b3 0-0-0 2. ♔a2 ♜d4 3. b3 ♜:a4#. Dva ideálne (a samozrejme modelové) maty v miniatúrke dosiahnuté za cenu použitia ináč nehrajúceho bieleho cvrčka.

■ **1038:** I. 1. ♞d2 ♞g7 2. ♔d4 ♙d6 3. ♞e4 ♙e5#, II. 1. ♞f4 ♙c5 2. ♞d6 ♞d7 3. ♞e6 ♜e3#, III. 1. ♞f2 ♞g1 2. ♞c5 ♙h6 3. ♔d4 ♜e3#, IV. 1. ♞b6 ♞a7 2. ♔e5 ♜e3+ 3. ♔d4 ♙c5#. Obsahovo bohatá skladba so štyrmi modelovými matmi a výborným využitím všetkých kameňov, vrátane jediného cvrčka. Pritom so zrkadlovým echom medzi prvým a štvrtým riešením.

■ **1039:** a) 1. ♞g3 ♙h6 2. ♞e2 ♙:g5 3. ♜h1 ♙:f6 4. ♞g1 ♙g7=, b) 1. ♜d7 ♙h6 2. ♙c6 ♙:g5 3. ♜g7 ♙:f6 4. ♙d7 ♙:g7=. V obidvoch pozíciách k splneniu výzvy vedú úplne odlišné ťahy čierneho, ale totožné ťahy bieleho.

■ **1040:** I. 1. ♜h4 ♙b1 2. ♜g4 ♙a2 3. ♔h4 ♙b1 4. ♔h3 ♙a2 5. ♔h2 ♙b1 6. ♔g1 ♙a2 7. ♜h2 ♙b1 8. h5 ♙a2 9. h4 ♙b1 10. h3 ♙a2 11. ♜h4 ♙b1 12. ♜h8 ♙a2 13. ♜d8 ♙b1 14. ♜d2 ♙a2 15. ♜d2:c2 ♙b1 16. ♜c2:e2 ♞c2 17. ♜e1 ♞d4 18. ♜f1 ♞e2#, II. 1. ♔h4 ♙b1 2. ♔h3 ♙a2 3. ♜h4 ♙b1 4. ♜g4 ♙a2 5. ♔h4 ♙b1 6. ♔h5 ♙a2 7. ♔h6 ♙b1 8. ♔g7 ♙a2 9. h5 ♙b1 10. h4 ♙a2 11. h3 ♙b1 12. ♜h4 ♙a2 13. ♜h8 ♙b1 14. ♜a8 ♙a2 15. ♜a4 b3:a4 16. ♔f6 ♞b3 17. ♔e5 ♞a5 18. ♔d4 ♞c6#. Černý kráľ se nachází uvnitř Zellerovy pasti a proniká jí oběma směry postupně v každém řešení. Prázdna pole (b4, c3, c5, e3, f2, f4, f7, g2, g3, g5, g6, h1) by bylo možno

■ **1043:** 1... ♖c5 2. ♘b6=♖ ♖:c5=♗(♖c2) 3. ♗:c5=♘(♘f8) ♘:c5=♙(♙a1) 4. ♙:c2=♚(♖c7)(♗a2)+ ♗:a1(♚d1)(♗c1)#, 1. ♗b4=♖ ♖c5 2. ♖:c5=♗(♖c7) ♖c6 3. ♗:c5=♘(♘f8) ♘:c5=♙(♙a1) 4. ♙:c6=♚(♖c7)(♗a8)+ ♚b6=♙(♗a6)#. Náročné presuny ako i zmeny hodnôt neutrálnych kameňov vedú nakoniec k dvom príbuzným zakončeniam.

■ **1044:** I. 1. ♗d5 2. ♗c7 3. ♗e5+ ♗d6 4. ♗d5+ ♖e3 5. ♗e4+ ♖d2 6. ♗d4 ♗d3#, II. 1. ♗d3+ ♖e3 2. ♗e4+ ♖e2 3. ♗f3+ ♗e3 4. ♗c5+ ♗b4 5. ♗e3+ ♖d1 6. ♗d3 ♗d4#. A na záver tri parry-sériovoťahové skladby, v ktorých môže ťahať aj pasívna strana, keď dostane šach. V **1044** je toto pravidlo využité spolu so skupinou cvrčkov, ktorí nad prekážkou menia smer svojho doskoku, k dvom šesťťahovým riešeniam.

■ **1045:** I. 1. ♚b6+ ♖f3 2. ♖c5 3. ♖d4 4. ♚c5 ♗b5#, II. 1. ♚b2 2. ♚b4 3. ♚b6+ e3 4. ♖c5 ♗e4#. Jedno riešenie s využitím väzby dámy, druhé s blokovaním poľa b4.

■ **1046:** I. 0... ♚:g2 1. ♚f4 2. ♖e4 3. ♚d5+ ♖c3 4. ♚f5 ♚e2#, II. 0... ♘:g2 1. ♚c4 2. ♚c1 3. ♚d1+ ♖b4 4. ♖c2 ♘e4#. V legal parry-sériovoťahovej skladbe je ťah pasívnej strany možný aj v prípade, keď sa dá retrográdne dokázať, že je na ťahu. Skladba túto možnosť demonštruje v najjednoduchšej forme, v „nultom“ ťahu, a je využitá na variantové členenie obsahu. (autor)

Počnúc rokom **2011** je časopis PAT A MAT zasielaný len predplatiteľom a podporovateľom. Autori skladieb nájdú uverejnené **originály** a **výsledky** skladateľských súťaží na www.goja.sk/pat_a_mat.htm, kde budú publikované zároveň s každým číslom, t. j. koncom marca, júna, septembra a decembra.

Starting with **2011** the copies of PAT A MAT have been distributed to the subscribers and fellows only. The authors will find the published **originals** and **awards** at www.goja.sk/pat_a_mat.htm, where they will appear in the same time as the printed issue, i. e. by the end of March, June, September and December.

DEFINÍCIE POUŽITÝCH EXOPRVKOV

Annan-šach (tiež Southern chess) – exošach, v ktorom kameň, pod ktorým z pohľadu príslušnej farby stojí o rad nižšie iný vlastný kameň, preberá počas nasledujúceho ťahu jeho pohyblivosť a pôsobnosť.

Anticirce typ Cheylan – modifikácia circešachu, v ktorej sa braný kameň odstráni zo šachovnice a berúci kameň sa premiestni na pole znovuzrodenia. Branie nie je možné, pokiaľ toto pole nie je pred braním voľné. Branie na circe-poli nie je dovolené. Pri braní na 8. resp. 1. rade sa pešiak rodí ako pešiak. Kráľ môže brať kráľa iba vtedy, ak nie je jeho circe-pole napadnuté alebo obsadené. Šach je hrozba zobrať kráľa.

Antiko (Antikontaktschach) – exošach, v ktorom je ľubovoľný ťah (aj branie kráľa, ktorého hrozba je šachom) legálny, len ak sa na žiadnom zo susedných polí cieľového poľa nenachádza vlastný alebo súperov kameň. Toto pravidlo neplatí pre ťah pešiakom.

Circešach – exošach, v ktorom sa braný kameň znovuzrodí na poli, na ktorom bol na začiatku partie rovnaký kameň tej istej farby. Pritom veže, strelci a jazdci sa znovuzrodia na poli rovnakej farby, ako je pole brania, pešiak na tom istom stĺpci, ako je pole brania. Keď je toto pole obsadené ľubovoľným kameňom, branie je ortodoxné (bez znovuzrodenia). Znovuzrodený pešiak môže robiť dvojkrok, veža rošádu. Exokamene sa znovuzrodia na poli premeny na rovnakom stĺpci ako pole brania, neutrálne kamene podľa toho, ktorá strana ich brala, na opačnej strane.

Circe turncoats – exošach, v ktorom sa braný kameň premiestni na svoje pole znovuzrodenia a zároveň zmení svoju farbu.

Cvrček (dámsky) ♗ (Grasshopper) – preskakujúca dráhovo-bodová figúra, ktorá sa pohybuje skokom po dráhe dámy na prvé pole tejto dráhy za prekážkou.

Einsteinovský šach (Einstein Chess) – exošach, v ktorom každý kameň ktorý ťahá (okrem kráľov), mení svoju hodnotu, a to pri ťahu bez brania v poradí dáma-veža-strelec-jazdec-pešiak-pešiak (pešiak zostáva pešiakom), a pri ťahu s braním v opačnom poradí pešiak-jazdec-

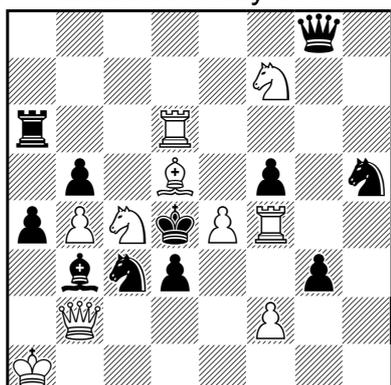
K VÝSLEDKOM SKLADATEĽSKÝCH SÚŤAŽÍ

Proti predbežnému výsledku súťaže **dvojt'ažiek PAM 2010** (pozri PAM 75, jún 2011, str. 177) došla námietka proti pôvodnosti skladby **556** (III. cena, A. Pankratev), predchodca M. Marand'uk (pozri **1047**). Rozhodca E. Klemanič námietku uznal a skladbu 556 zo súťaže vylučuje. Definitívne poradie určil takto: I. cena 37 Marjan Kovačević, II. cena 351 Vasyľ Ďačuk, III. cena 39 Dragan Stojnić, zvl. cena 558 Ján Valuška. Poradie ďalších skladieb uverejnené v predbežnom výsledku zostáva v platnosti.

Michail Marand'uk

II. cena

Zadači i eťudy 1995

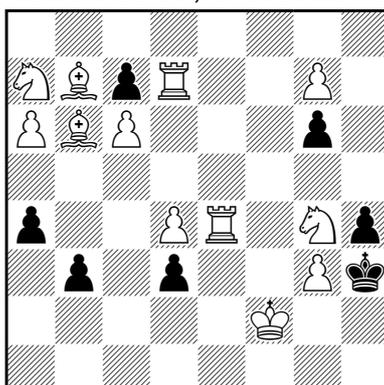
1047

#2 (10+11)

Juraj Brabec

Pochvala

Lehen 85 JT, C 3. 6. 2010

1048

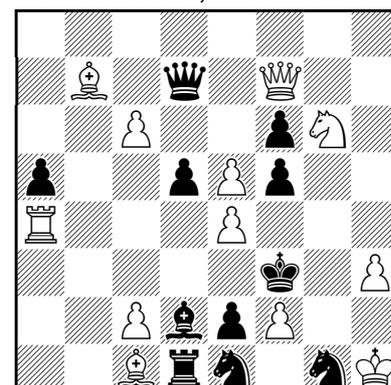
#2 (12+7)

Pongráczov circešach

Ján Dučák

Zvláštna cena

Lehen 85 JT, C 3. 6. 2010

1049

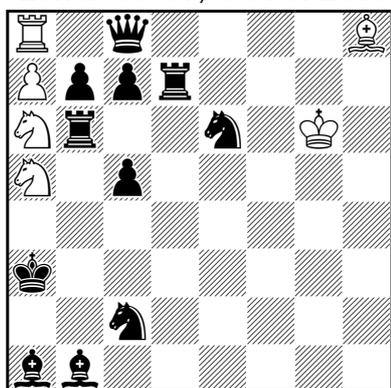
#2 (12+11)

Pongráczov circešach

Ľudovít Lačný

I. cena

Lehen 85 JT, C 3. 6. 2010

1050 2 riešenia h#2 (6+11)

Pongráczov circešach

		a
A	B	C
B	C	A

■ **1049:** 1. ♖:d5 (♜d7-♚d8)? **A** hr. 2. e:f5 (♜f7)# **B**, 1... ♙d2~(b4) a 2. ♘h4# **C**,

1... ♙e3!, 1. e:f5 (♜f7-♚d1-♚a8)! **B** hr. 2. ♘h4# **C**, 1... ♙b4 a 2. ♖:d5 (♜d7-♚d8)# **A**, 1...d4 2. c:d7 (♚d8)#.

	a	b	c	d	e	f
A	B	!				
	!		A	B		
					A	B

■ **1047:** 1. ♘ce5? hr. 2. ♘f3#, 1... ♙d1 a 2. ♙c6# **A**, 1... ♙:d5 b 2. ♚:d5# **B**, 1... ♚g4! c, 1. ♘fe5? hr. 2. ♘f3#, 1... ♚g4 c 2. ♙c6# **A**, 1... ♚:d5 d 2. ♚:d5# **B**, 1... ♙d1! a, 1. ♚c1! hr. 2. ♚e3#, 1... ♜c3~ e 2. ♙c6# **A**, 1... ♜:d5 f 2. ♚:d5# **B**. OO-OO-OO, Z-32-62

	a	b	c	d
A	!			
B		!		
C			!	
D				!
	A	B	C	D

■ **1048:** 1. d5? hr. 2. ♚:a4 (♜a7-♘g1)# **A**, 1...a3! a, 1. g8♙? hr. 2. ♙:b3 (♜b7-♙f1)# **B**, 1...b2! b, 1. ♘e5? hr. 2. ♘:d3 (♜d7-♚h1)# **C**, 1...d2! c, 1. ♚d6? hr. 2. ♚:g6 (♜g7-♙g2)# **D**, 1...g5! d, 1. ♙:c7 (♜c7-♙c1)! t., 1...a3 a 2. ♙:a3 (♜a7-♘g1)# **A**, 1...b2 b 2. ♙:b2 (♜b3-♙f1)# **B**, 1...d2 c 2. ♙:d2 (♜d7-♚h1)# **C**, 1...g5 d 2. ♙:g5 (♜g7-♙g2)# **D**.

■ **1050:** 1. ♚b3 ♚b8 2. ♜d8 ♘:b7 (♜b7-♘b1-♙c8-♚d8-♜b8-♚a1-♙f8)#, 1. ♚f8 ♚c8 2. ♚d8 ♚:c7 (♜c7-♚a1-♙f8-♚d8-♚h8-♙c1)#.

Proti predbežnému výsledku JT Lehen 85 C 3. 6. 2010 v Pongráczovom circešachu (pozri PAM 74, marec 2011, str. 146) prišli tri námietky týkajúce sa korektnosti: **466** (pochvala, Brabec) – vedľajšie riešenie: 1. ♚f7! hr. 2. ♚f3#, **470** (zvl. cena Dučák) – tematickú zvodnosť 1. ♚:d5? okrem 1... ♙e3! vyvracia aj 1... ♜e7!, **472** (I. cena Lačný) – vedľajšie riešenie: 1. ♚a2

20. MM Slovenska v riešení šachových skladieb v Bratislave 18. - 19. 2. 2012

Zľava bronzový Marek, Kolčák, zlatý Michal Dragoun a strieborný Andrej Selivanov, rozhodca Ján Golha.

foto Ľubo Širáň

Účastníci: V podrepe zľava Ryszard Królikowski (POL), Klemen Šivic (SLO), Marek Kolčák, Juraj Lörinc, Ľubomír Širáň, Michal Dragoun (CZE), Valerij Kopyl (UKR). Stojaci zľava Ivan Sokur (POL), Oto Mihalčo, Marcin Kolodziejski (POL), Marko Klasinc (SLO), Andrej Kalinin (LAT), Marian Červenka, Oliver Ralík, Miroslav Kasár, Tomáš Peitl, Matej Vyparina, rozhodca Ján Golha, ktorý zaskočil za chorého Bohuša Moravčíka, Milan Svrček, Andrej Selivanov (RUS), Karol Rüschloss, Monika Švaralová.

foto Eva Golhová